

Es certament curiós, però, ben sovint, personatges destacats, a través dels quals hem après a conèixer i a estimar un determinat país o una cultura, moltes vegades han nascut fora, i fins i tot lluny, del lloc on hi han quedat per sempre vinculats.

Una mica és el cas del mestre Ruera. Encara que amb arrels familiars directes ben granollerines —els avis paterns, pagesos, tenien l'era, molt coneguda de la gent d'aquell temps, entre el que és ara el Cinema Astòria i el Casino, i els avis materns, una manyeria al carrer de les Travesseres, on hi ha avui la Cooperativa, i els pares i germans eren tots granollerins— ell va néixer a Barcelona, el 2 d'agost del 1900, al carrer Diputació, cantonada amb el de Girona. Va estrenar segle, i potser això va influir en el seu tarannà innovador.

Avui, als seus vuitanta anys i escaig, no pensa pas que l'obra que porta feta ja sigui prou important per a consagrar-lo com una de les glòries nacionals de la composició musical. Encara ara, investiga i investiga, i, de tant en tant, ens sobta amb conceptes musicals revolucionaris.

El seu pare era estorer i la mare exercia de mestre a Barcelona, especialment dedicada a classes particulars, amb clientela molt escollida —com es deia en llenguatge d'aquell temps— entre la qual es comptaven els marquesos d'Alella. També havia actuat de secretària a l'Escola Normal.

Degut a una malaltia —l'ensenyament, quan és fruit d'una vocació, és cosa esgotadora— va fer que el metge li recomanés, per a guarir-se, un canvi d'ambient —Granollers aleshores era una tranquil·la població rural— i va decidir retornar al poble natal.

Amb modernes idees sobre l'ensenyament i plena d'il·lusió, pensà en obrir una escola mòdica, però precisament, els qui —si haguessin estat conseqüents amb allò que predicaven— l'haurien d'haver ajudat, varen posar-li tota mena d'entrebancs, segurament per por d'una competència, que certament s'hauria produït, però que potser hauria contribuït a un Granollers més culte.

Malgrat tot, aconseguí classes particulars entre persones destacades d'aquell temps, i pogué fer front, amb més o menys dificultats, als molts problemes econòmics familiars.

Mentre les coses s'arranjaven, el nen Ruera quedà amb els avis paterns a Barcelona. A la serralleria artística que l'avi tenia al carrer Arrepentides, darrera el Liceu, ja es devia començar a desvetllar el seu temperament artístic.

Dues dades curioses d'aquest negoci familiar: un oncle del Sr. Ruera va ésser qui introduí l'alumini a Espanya. I, també, fou aquesta serralleria la que tingué cura durant molts anys de les cadires modernistes de la Rambla. El nen Ruera, que ja era traficant de petit, és possible que hagués contribuït d'alguna manera a la volada de l'Art Modern a Barcelona... pintant les cadires de la Rambla.

Els esdeveniments polític-socials del 1909, que a Barcelona tingueren tan tràgiques conseqüències, feren agafar por als pares i, juntament amb el desig de tenir-lo amb ells, decidiren portar-lo a Granollers.

Encara que el seu pare li agradava escoltar música, d'antecedents musicals pròpiament dits, a la família no n'hi havien. El noi, però, ja havia deixat entreveure alguna inclinació, i al tenir bona veu va determinar que entrés a l'Escolania Parroquial.

Al mestre Manuel Glanadell, organista de la Parròquia i descendent de tota una notable generació d'organistes, no li van passar per alt els dots extraordinaris del petit Ruera i es va abocar a dirigir i a tenir cura personalment dels seus primers estudis musicals, familiaritzant-lo amb el solfeig, el piano, la teoria musical, els inicis de l'harmonia i, per damunt de tot, va saber despertar en ell l'amor a l'orgue.

Justament, una de les seves il·lusions d'adolescent era afrontar tot sol aquesta eina difícil, però, agraïda quan és un artista nat qui la toca.

I l'ocasió se li presentà quan només tenia quinze anys. El mestre Glanadell, per culpa d'una gran nevada no pogué anar a l'església, i, per primera vegada en la seva vida, s'hagué d'encarar amb l'instrument que, junt amb el violí i la viola, com a instrumentista li han donat glòria i suposem que goig, també, al llarg dels anys. I de passada, els que freqüentem l'església, més d'una vegada ens ha fet posar la pell de gallina d'emoció, quan, en festes religioses, s'ha posat a improvisar a l'orgue. Tan em va entusiasmar un dia la melodia que tocava, que li vaig demanar què era, perquè volia comprar el disc. Es va quedar tot parat i digué que no era res, que simplement improvisava.

Veient el mestre Glanadell com depressa i bé assimilava els estudis musicals, i convençut que faria una gran carrera, l'encomanà, per a l'estudi del violí, al granolleri Pere Brugués, qui —segons paraules del propi Ruera— era un gran professor, un solista que tocava molt bé, molt refinat, que era "concertino" destacat d'orquestrades de diversos teatres de Barcelona, amb una tècnica molt minuciosa, molt depurada, i de qui va adquirir bona part dels seus bons fonaments musicals.

Ruera va ésser deixeble de la vella Escola de Música de Barcelona, i amplià també estudis amb el mestre Josep Munner, al Conservatori del Liceu.

Més endavant va estudiar harmonia, contrapunt, fuga, instrumentació, composició i orquestració amb el gran mestre Enric Morera, amb el que va treballar bastant temps i que el va tenir sempre en gran estima.

Com ja hem dit abans, el mestre Ruera és inquiet, és revolucionari, i no pot limitar-se a una sola escola, per bona que sigui. Necessita nous horitzons, diferents conceptes musicals, aires frescos per a desenvolupar la seva vocació. I va estudiar també amb els mestres Joan Baptista Lambert i amb Lamotte de Grignon, amb els que inicià una amistat que durà tota la vida.

Pel volts del 1918, ja acabats els seus estudis musicals —pels quals l'Ajuntament de Granollers l'any 1917 li va concedir una beca, cosa gens freqüent en aquell temps, i que només es

donava en casos excepcionals— i a l'haver-se retirat del seu càrrec d'organista el mestre Glanadell, va substituir-lo Ruera, i, passats més de seixanta anys, encara hi és, i que per molts anys hi continuï.

Només va estar absent de la Parròquia una curta temporada entre 1923 i 1924, i el parèntesi obligat de la nostra guerra.

Podem dir, doncs, que la seva vida professional va començar-la pels volts dels 18 anys.

Abans, però, de fer esment de les seves activitats, que són moltes, perquè era —i és— un treballador infatigable, voldria donar unes pinzellades sobre els trets fonamentals del temperament d'aquesta persona fora de sèrie.

Com més he anat esbrinant en la manera de fer del mestre Ruera, més i més m'ha fet pensar en tres personatges cabdals de la història universal.

I és que Ruera té quelcom de Leonardo, de Bach i de Francesc d'Assís.

És cert que és un gran compositor, un excel·lent concertista, un magnífic conductor de masses corals, però, és també un home lliurat en cor i ànima a tot el que representi enriquiment cultural i espiritual.

És escriptor, ha publicat articles en diaris i revistes —al 1923, a un diari de Barcelona va publicar-hi una "Carta a un jove" que és un veritable tractat de filosofia i moral—. És poeta inspirat, i la seva prosa és àgil, clara i de gran contingut. En aquest Centre d'Estudis, del qual és un dels fundadors, porta fetes les següents ponències:

Febrer del 1953: **Reforma de la sardana i de la cobla**

Febrer del 1956: **Pot morir la música com a art?**

Maig del 1959: **Benet Morató i Mainou fill de Granollers
l'Home i el Músic**

Abril del 1962: **Aspectes musicals a Granollers**

Febrer del 1970: **Diferències en l'apreciació de la música des dels
temps primitius fins a la computadora electrònica**

Març del 1977: **El què, el com i el demés de la meua obra "Empúries"**

Novembre del 1979: **Recordant el Dr. Hermenegild Carrera**

En les ponències que fan referència a la música de tots els temps queda demostrada, amb una claredat meridiana, el molt que aquest home porta fet dins la investigació musical. Ha exposat conceptes onze anys enrera, que aleshores semblaven de ciència-ficció musical, i que avui s'accepten com el pa nostre de cada dia.

És un gran intúitiu? O potser només ho sembla? Jo crec que és un gran analític, que, dia rera dia, investiga sense prejudicis, cercant pacientment tot allò que pugui haver d'important a la música popular —a la que pejorativament diem d'entreteniment—, a l'exòtica, a la de casa, a les grans simfonies, o a la música dels pastors. Jo no entenc gens en música, però, els comentaris que he sentit de gent entesa i les crítiques que he llegit de personalitats de cultura musical reconeguda coincideixen en dir que les composicions de Ruera, a més d'inspirades, són també curiosament elaborades i tenen una extraordinària qualitat.

Molts anys enrera, quan encara regnava la ràdio, perquè la televisió no havia aparegut, parlant amb un músic i bon amic, el mestre Vilamanyà, fent jo esment als músics que a Madrid triomfaven i s'enriquien, em deia: "Doncs, mira, vosaltres a Granollers teniu en Ruera que a tots aquests els dona cinquanta voltes".

El Sr. Ruera no es va enriquir —em penso— i fer-ho, sembla que estava a la seva mà.

El que passa és que és un home que estima massa la música i, a més, és un pedagog nat. Més que els diners i l'èxit, el que ha cercat tota la vida és l'obra ben feta i aixecar el nivell musical del seu Grannollers, que tant estima.

Jo voldria saber quina branca de l'art o de la ciència, no és objecte del seu interès i admiració. Dies enrera, em va sobtar amb uns comentaris atinadíssims sobre la maravella que és l'ull humà.

Si és cert que envellir és perdre interès per les coses que ens envolten, el mestre Ruera està en plena joventut, i porta camí de no envellir mai. Quan molts joves han passat per aquest Centre d'Estudis i han plegat per no fer la ponència reglamentària —que és un clar signe de falta de curiositat— ell està preparant, amb la meticulositat que el caracteritza, la seva, que farà el número vuit.

A tot arreu on s'organitzi quelcom que pugui aixecar el nivell cultural de Granollers, d'una manera o altra, s'hi troba pel mig el Sr. Ruera. Com diu amb molt d'encert un comentari de la publicació "Gent de Granollers" d'Edicions Vallès, una associació en la que no figurés el mestre Ruera, els legalistes dirien que havia nascut amb defecte de forma.

I sort n'hem tingut més d'una vegada, d'aquest seu col·laborar amb totes les Associacions.

El Museu de Granollers, que també contribuï a fundar el 1932, i del que tots estem tant joiosos, és fàcil que no fóra allò que és si el Sr. Ruera no s'hi hagués jugat la pell en temps de guerra, per a salvar tot el que anava pel camí de la destrucció. No sé si les persones particulars que varen salvar llur patrimoni artístic li han agraït com mereixia, però penso que a La Garriga sí que tenen ben present que el Retaule de La Doma, una magnífica obra d'art, ha pogut conservar-se gràcies a la intervenció directa de Ruera i el seu grup.

Deia abans que Ruera em feia pensar en Bach. I no pas perquè tots dos varen començar el seu tracte amb la música al Cor Escolar i Parroquial gràcies a que tenien bona veu, ni perquè els dos fossin concertistes d'orgue, de violí i de viola, ni perquè tinguessin una nombrosa i estimada família i llurs maldecaps per a tirar-les endavant, ni per d'altres coincidències, que en podríem dir anecdòtiques.

Jo, l'afinitat la veig en el gust d'ambdós per la investigació musical i per la introducció de tècniques no usuals en el seu temps, al despullar de retòriques les composicions i introduir conceptes revolucionaris i mitjans d'expressió no corrents en els conceptes musicals de l'època. Anar contra corrent vol valentia, i tant Bach com Ruera varen renunciar a l'èxit fàcil, per endinsar-se en assaigs i proves que d'entrada, de vegades no agradaven.

Recordem que Bach va ésser un gran oblidat a la seva mort, fins que Beethoven, a principis de l'actual segle XIX, va revaloritzar la seva música, i fins a principis de l'actual segle no s'ha reconegut universalment la seva vàlua.

Permeteu-me que faci un incís —no sigui que després me n'oblidi—. Sé que, mercès a una intervenció o insistència del Dr. Salvador Llobet, a la nostra Hemeroteca estan ben guardades i per duplicat les obres de Ruera. Però, jo pregunto, hi són totes? Com que aquest home treballa tant, és fàcil que les darreres no s'hi hagin portat i no podem permetre que s'en perdi cap ni una. El mestre Ruera i la seva música és ja patrimoni de tots els granollerins, i tots plegats som responsables que res del que ell ha fet es malmeti.

No caldrà pas que m'escarrasi gens ni mica per a explicar, quins trets del Sr. Ruera són els que em porten a pensar en Francesc d'Assís, el sant de l'amor i de la humilitat. La senzillesa i modèstia del mestre Ruera, jo diria que gairebé resulten escandaloses. A casa nostra, quan fem esment d'una persona que considerem extraordinària, però que, a més, és senzilla i humil, diem que és el Ruera de la química, el Ruera de les matemàtiques, el Ruera de la pintura o el Ruera de l'escultura, i ens entenem perfectament.

No sé si us hi heu fixat. A totes les entrevistes, no sé com s'ho fa, però sempre amaga tant com pot els seus mèrits, excusant-se amb les persones que l'han ajudat, que l'han influït, que li han donat l'empenta per a tirar endavant, etc. etc... Jo no pretenc pas negar que la persona-

litat extraordinària del seu germà Joan, amb la seva voluntat fèrria, la seva simpatia i el delit pel treball, influís en ell, més encara tenint en compte que era el germà gran i que havia perdut el pare de molt jovenet. Tot un personatge aquest Joan Ruera i Montañà, nascut el 1888 i mort a La Plata (Argentina) el 9 de Juliol del 1971. Vet aquí un granollerí que no va oblidar mai la seva terra, tot i que els seus grans èxits els va recollir en terres llunyanes. Tot treballant, va fer la carrera de medicina, obtingué el doctorat, fou un pioner i un avançat de la medicina social, fundà i dirigí l'Hospital Espanyol a La Plata i exercí de catedràtic una trentena d'anys, formant escola i deixant un planter de seguidors que l'admiraven.

També ens parla sovint Ruera, del molt que va influir en ell el Dr. Hermenegild Carrera i Miró, a qui considera com una mena de pare espiritual, i al que qualifica de gran poeta, de dramaturg, novel·lista i, per damunt de tot, de gran científic, de metge que podia aparicionar-se dignament amb les figures més il·lustres de la medicina del seu temps. La ponència que va fer en aquest Centre sobre la vida i l'obra del Dr. Carrera —un eximi granollerí d'adopció, nascut a Santa Coloma de Queralt— és una anàlisi exhaustiva dels mèrits del Dr. Carrera, que ens fa sentir avergonyits per no haver tributat l'homenatge que es mereixia un home de tan extraordinàries qualitats i que, segons paraules del mestre Ruera, ell sol mereixia tot un llibre d'història.

I si hagués de continuar amb la llista de la gent que, segons Ruera, l'han recolzat, l'han encoratjat i l'han ajudat d'una manera o altra, que gràcies a ells ha fet música, que li han explicat els secrets de l'orquestració, etc., etc., faria una mena de llista telefònica i arribaria a la conclusió que tot li han fet els altres.

Personalment, penso, que està molt bé donar mèrits als altres, però, jo crec que és únicament el seu esperit de treball, el seu temperament curiós i analític, i la seva intel·ligència, i res més que això, el que ha fet d'ell un músic universal.

Bé, més o menys ja he fet la presentació del personatge. Ara vull intentar fer-ho també de la seva obra i de les seves activitats professionals.

Sóc de temperament bastant desordenat, i em faré un bull per a posar en un relatiu ordre el munt de notes que tinc sobre els guardons, els homenatges, les crítiques que la seva dilatada obra ha merescut, les seves activitats de director de grups musicals, de concertista, de pedagog, i etc. etc.

Encara que resulta una mica difícil partionar unes coses d'altres, més o menys la meua idea és agrupar les activitats tant d'ensenyament a l'Escola de Música com de conductor de masses corals, la seva participació en orquestres i conjunts musicals i els premis i homenatges que ha rebut. Veurem si me'n surto.

El 22 de Març del 1928, recent estrenada l'Escola de Música i tenint com a Director el mestre Lambert, va guanyar el concurs—oposició que es convocà per a professor de solfeig superior, essent nomenat Sots-Director.

Quan a l'any 1945, el mestre Lambert fou designat per a dirigir l'Escola Municipal de Música de Barcelona, fou nomenat Director el mestre Ruera, i ja hi ha fet les noccs d'or. Per cert que deuen estar pendents de celebració.

L'actual Coordinador de l'Escola, Ricard Saurí, que tant ha fet i segueix fent perquè els granollerins gaudim de concerts de tanta vàlua com els que habitualment es celebren a Centre Europa, en una entrevista que se li va fer, demanant informació sobre la nova etapa de l'Escola de Música, va manifestar textualment: "Granollers algun dia hauria de retre un homenatge digne als magnífics professors que han passat per l'Escola. Malgrat les moltes dificultats i el munt de problemes que han tingut d'afrontar, amb entusiasme i dedicació han acon-

seguit tirar endavant. En aquesta feina cal destacar per damunt de tots el mestre Ruera. Se li té un deute que amb res no podran pagar-li.

Sembla que bufen bons vents per a les manifestacions artístiques. Potser sí que es podria celebrar la capvuitada de les noces d'or del Sr. Ruera amb l'Escola de Música, i en la seva persona es podria retre un homenatge a tots els mestres que, junt amb ell, han contribuït a que Granollers pugui continuar essent terra de músics.

Penso que Ruera és un pedagog nat. Potser li ve d'herència. Les seves idees sobre l'ensenyament i els bons deixebles que han sortit de l'Escola ho confirmen.

Confessa que ell no és partidari de l'ensenyament a l'engròs que es fa en els Conservatoris. Cada alumne, creu que hauria d'ésser tractat d'una manera especial i particular, perquè, encara que n'hi hagi de ben dotats que tiren endavant de qualsevol manera, n'hi ha d'altres que es poden malmetre per una preparació inadequada.

A mí, personalment, m'ha tret un complex que he anat arrossegant més de mig segle. Quan jo, de petita, estudiava música, era tan dura d'orella, que em deien que era una desnodada, que mai no podria entonar. Fa temps que tenim pendent de confirmació una tesi del mestre Ruera. Ell sosté que no hi ha ningú que no pugui entonar, i que el no aconseguir-ho és per culpa d'un mal ensenyament. Qüestió de diapasó... i si ell ho diu...

El càrrec d'organista de la Parròquia, a Ruera li ha servit al llarg dels anys per anar fundant i dirigint diversos conjunts religioso-corals. Podem fer esment, entre d'altres, dels de "Filles de Maria", "El Rebañito", "Flors Cantorum", "l'Escolania", "les Teresianes", el qual, per cert, es va començar amb nenes de set anys que hi varen cantar fins a casar-se, malgrat que havien pronosticat que, nenes i i tan petites,... poca durada tindria el cor.

Ruera s'ha confessat de sempre un claverià. I penso que no pas solament perquè cregui que Clavé era un bon músic. Més aviat crec que el mirava amb tan bons ulls pel molt que havia contribuït la seva obra a la millora dels obrers d'aquells temps ben tumultuosos. Va dirigir durant molts anys la Coral Claveriana "Amics de la Unió", que abans de la guerra havia tingut fins a cent cantaires.

Un fet, que podia haver acabat ben malament, va tenir com a causa la seva afició a la bona música, i en aquest cas concret, a unes melodies religioses dels segles XVI i XVII. Mentre l'esperit religiós del mestre Ruera s'aconhortava amb la música religiosa —estava passant un gran trasbal— la dèria patriòtica d'uns quants il·luminats va fer-lo anar a parar a la presó. Vuit dies a la de Granollers, i alguns més a la Model de Barcelona. L'acusació, ja us la podeu pensar. L'havien atrapat escoltant ràdios faccioses, segons ells.

El que jo volia ressaltar d'aquest fet és la reacció original —o potser, la més conseqüent— que va tenir el mestre Ruera. Junt amb ell havien agafat dues persones més. Doncs, mans a l'obra. Va improvisar música coral per a tres veus, i a cantar toquen.

A la Model, la cosa va anar molt millor, musicalment parlant. Allí hi havia prou gent i va poder organitzar corals al seu aire, i a tantes veus com li va convenir.

Li feren judici, es defensà ell mateix, i el van deixar anar. Amb llibertat provisional...així sí.

Acabada la guerra civil —més aviat incivil, diria jo—, els temps eren difícils per a tothom, i més pel senyor Ruera, que no podem pas assegurar que fer diners sigui, ben bé, la seva flaca. En aquells temps, curull de problemes econòmics de tota mena, la fortuna se li presentà personalitzada en Mn. Montaña, oncle del conseller del mateix nom del nostre Ajuntament. Li va oferir el càrrec d'organista de la seva Parròquia de Sant Nicolau de L'Havana. Oferta embolcallada amb les condicions més òptimes i temptadores.

Llarga retribució econòmica, temps lliure perquè pogués dedicar-lo a fer música, i tota me-

na d'avantatges. El mestre va acceptar, i a mesura que s'anava acostant el dia de la marxa s'anava neguitejant; va començar a comptar els quilòmetres que separaven L'Havana de Granollers, va anar rumiant que no veuria la Porxada, ni la carretera, ni els amics, ni podria dir la seva a tots els grups i associacions on portava la veu cantant, i, al final, es va desdir. I va quedar tranquil i feliç.

Al 1940, van demanar-li la seva direcció per a endegar una coral amb els nois del Front de Joventuts. Va muntar un orfeó magnífic, que arplegà grans èxits i que, naturalment, va ésser guardonat en diversos concursos.

L'any 1942 va fundar i dirigir l'Orfeó Femení, de tan bona recordança, format per prop d'un centenar de senyorettes, i que va portar el nom de Granollers arreu de la nostra geografia. Sense discussió, va ésser considerat el millor d'Espanya. Ell s'ho feia tot. Dirigia, feia arranjaments, adaptacions i composicions, pensats expressament per a l'Orfeó. Va gaudir d'un èxit extraordinari, tant de públic com de crítica. I el curiós és que es va desfer per motius que no tenien res a veure amb la música. Tenien emparaulat un concert a Madrid, als jardins d'El Retiro. Ja estava tot assajat i a punt per a un extraordinari concert simfònic-coral. El viatge, pràcticament organitzat; però, a darrera hora va resultar que coincidia amb la Festa Major de Granollers.

I es va haver de suspendre perquè, mentre una part va dir que havien de quedar-se —penso que per motius econòmics—, d'altres volien anar-hi tant sí com no. Total, que hi va haver els seus més i els seus menys, i la coral es va desfer. Una llàstima.

A més de masses corals, el mestre Ruera va dirigir i participar en moltes orquestres i grups musicals.

El temps que va romandre a Barcelona, entre 1923 i 1924, va actuar en diverses orquestres. Arreu on anava, el posaven en llocs de responsabilitat, passant a davant de professionals amb anys d'exercici. Naturalment, en Ruera deia que això era perquè els seus mestres l'havien iniciat molt bé en els secrets de la música, perquè li havien donat bons fonaments musicals. Vaja, que ell sembla que no hi devia tenir art ni part en què la prestigiosa Orquesta Pau Casals el fitxés com a viola per als extraordinaris concerts que va donar al Gran Teatre del Liceu, dirigits pel propi Pau Casals.

A Barcelona s'albirava per a ell un camí professional extraordinari, però ell només es delia per a retornar a Granollers, i tan bon punt l'orquestra La Catalònia (antiga Catalana) li oferí, l'any 1924, la direcció, va córrer a establir-se a Granollers, i mai més se n'ha mogut.

La seva actuació en agrupacions musicals ha estat llarga. Va tocar amb l'orquestra "Oriental", "La Unió Artística", el conjunt "Ibèria", del qual aplegant els millors músics, en va fundar l'orquestra "Selecció", que, amb 21 professors, va ésser considerada la millor d'Espanya de música lleugera, i que va dur a terme una tasca molt digna. El mestre Ruera opina que els concerts de Festa Major eren un bon mitjà per a educar el gust del públic, i ell els aprofitava incorporant-hi obres simfòniques importants. Varen rebre propostes àdhuc per anar a treballar a l'estranger, però moltes vegades havien de refusar contractes molt importants dintre del país, perquè alguns dels músics tenien altres feines, i no podien desplaçar-se. L'èxit de crítica i de públic no anaven però aparellats amb el benefici econòmic. Els temps anaven canviant, i ja no era possible el manteniment d'orquestres. Decidiren fer una mena de selecció de la "Selecció" i en sortí el conjunt "Pleyel", que va durar fins l'any 1969. El temps de la música en conserva ja s'havia introduït de ple a casa nostra.

Va dirigir l'orquestra de Cambra de Granollers, fundada l'any 1952, i junt amb Coll, Sender i Font, creà el Quartet Clàssic, que tan bones estones ens va proporcionar.

Seguint més o menys l'ordre que m'he proposat, ara passaré a allò que a mi em sembla el

plat fort, que són les seves composicions i els premis que ha anat obtenint al llarg de la seva vida.

El 31 de Juliol de 1921, a la Plaça de l'Ajuntament, va estrenar la seva primera obra el "Dia de la Sardana", amb "Aires del Vallès". Amb aquesta composició, ja va deixar entreveure que estàvem davant d'un músic, que se'n parlaria.

El 26 de desembre del mateix any es va estrenar al Casino de Granollers, la sarsueleta "Ocells d'Estiu", escrita pel Dr. Hermenegild Carrera i amb música de Ruera.

El 1923, el mestre Morera li recomana que, a manera d'exercici, faci una petita composició coral. En va sortir "Salta Boixet", una composició a cinc veus que va agradar molt al mestre Balcells, qui l'estrenà amb l'Orfeó Gracienc al Teatre Eldorado, assolint molt d'èxit tant de crítica com de públic. També el mateix any es va estrenar a les festes de "La Dansa Catalana" la seva obra "La Dansa més bella"

I ben aviat comencen a ploure-li els premis.

El 1925, als Jocs Florals de Primavera, a Girona, obté l'accèssit al primer Premi, amb la sardana "Matinal".

El 1926 va guanyar el primer Premi als Jocs Florals de Girona, amb la sardana per a tres cobles "La competència", que va aconseguir un gran èxit per la seva originalitat, i que va tocar-se al Palau de la Música Catalana de Barcelona.

El 1930, la "Joventut Hotelera", amb motiu de l'Exposició de Barcelona, va organitzar un concurs en el qual va guanyar el primer Premi en Ruera amb la sardana "La Verge Catalana". Aquesta sardana va consagrar-lo com un dels millors sardanistes de l'època. Si parléssim amb llenguatge de "toros", diríem que li va donar l'"alternativa", amb tots els honors. Es va transcriure per a gran banda i fou presentada als Concerts de Primavera que es feien al Liceu per la Banda Municipal de Barcelona dirigida pel mestre Lamotte de Grignon.

El 1931 guanya a Girona el primer Premi amb la sardana "Empúries la Grega". Precisament, arrel d'aquesta composició, va començar a picar-li de ple l'interès per la cultura de l'antiga Grècia. Al mateix any, a Banyoles, va guanyar el Primer Premi i l'accèssit per les sardanes "Maria Teresa" i "Juganera".

El 1933, al Concurs de l'Associació de la Premsa de Barcelona, guanya el Primer i Segon accèssit per les sardanes "La Filadora" i "Tritlleigs de Maig".

El 1936, en el XIV Festival de la Societat Internacional de Música Contemporània, celebrat a Barcelona al Palau de Belles Arts, el Jurat Qualificador, compost pels millors mestres de diferents nacionalitats i presidit pel professor suís Ernest Ansermet, va escollir la composició del mestre Ruera "Tres Moviments Simfònics". Segons testimoni del mestre Pich Santasusagna, el gran compositor modern Ansermet li manifestà la seva sorpresa pel mestratge i la inspiració amb que l'obra estava realitzada. El prestigi del mestre Ruera va travessar amb aquest motiu les nostres fronteres. Les crítiques dels diaris barcelonins varen deixar palesa l'extraordinària qualitat de l'obra del mestre Ruera.

El 1945, a Mataró, se li concedeix l'accèssit a la seva sardana "Romàntica".

El 1947, al Certamen Musical de Nostra Dona de Montserrat, convocat per la Comissió Abat Oliba, se li concedeix el Premi especial al poema coral, a sis veus i en quatre moviments, "Montserrat, Invenció de la Verge", sobre text de Mn. Jacint Verdaguer.

Se li premià, també, la sardana per a dues cobles "Romeria a Montserrat", que fou gravada per "Discs Canigó".

El 1949, a petició dels organitzadors del 1r. Congrés Nacional de Cirurgia, celebrat a Barcelona va compondre l'"Himne del Congrés".

El 1959, als Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats a París, a la Soborna, va guanyar el Premi Pau Casals per la primera versió d'“*Empúries*”, per a orquestra i cobla.

El 1971 guanya el Premi Ciutat de Barcelona, grup B, amb el “*Triptic Laietà*”—“*Barcelona-Ciutat*”, “*Barcelona -El Port*” i “*Barcelona-La Muntanya*”.

El 1972 guanya el Premi de la Crítica en “*La Sardana de l'any*”, amb la sardana “*Barcelona-La Muntanya*”.

I el mateix any 1972 obté el Premi Ciutat de Barcelona, grup A, amb l'obra “*Empúries—Quatre poemes simfònics*”, per a orquestra i cobla. Es tracta de la seva obra cabdal, fruit d'una elaboració de quaranta anys i conseqüència d'estudis pacients sobre la idiosincràcia de les gents de la Grècia antiga i descobrint la importància de la seva ciència musical, de la que no se'n conserva massa testimonis.

Precisament, l'edició del disc d'aquesta obra —que ha creuat l'Atlàntic— va dur-se a cap per acord del Centre d'Estudis de la nostra població, que va crear la “Comissió Edició Obra Ruera”, sota la presidència del Dr. Salvador Llobet i amb la col·laboració eficaça de Del Bas, Arian Botey, Salvador Casanova, Antoni Garcia —en representació de l'Ajuntament—, Lluís Tintó, Dolors Ventura i els Presidents de les entitats “Agrupació Sardanista”, “Associació Cultural”, “Centre d'Estudis de l'Associació Cultural”, “Joventuts Musicals” i “Societat Coral Amics de la Unió”. Va ser gravat per l'orquestra Ciutat de Barcelona i per la Cobla Ciutat de Barcelona, dirigides pel mestre Ros Marbà.

Citarem com a fet curiós que el cost de l'edició va anar pels dos milions de pessetes, les quals es van recollir, en bona part, mitjançant donatius particulars. No és que vulguí treure mèrits al Dr. Llobet, però, el seu sistema de dir “a tu et toca tant i a tu tant” i que tothom li donés els diners sense piular, no es va deure als seus dots de persuasió sinó a una paraula màgica: Ruera.

La gestació de l'obra ens l'explica el propi autor en la seva ponència del 1977, pronunciada en aquest Centre d'Estudis. I en el mateix disc, Salvador Casanova i Grané, amb el coneixement musicals que el caracteritzaven, ens en va fer una síntesi i uns comentaris informatius molt atinats.

Al mateix disc s'inclou una “*Glosa de l'antic Ball de Donzelles de Granollers*”, melodia antiga i —crec— d'autor desconegut, que el mestre Ruera —que domina tan bé les tècniques musicals d'expressió— ha revaloritzat, posant-hi el seu magistral segell.

A les Festes de l'Ascensió de l'any 1976, l'orquestra Ciutat de Barcelona i la cobla Ciutat de Barcelona ens van oferir, sota l'experta direcció de Ros Marbà, les primícies d' “*Empúries—Quatre poemes simfònics*”.

L'any 1972, al Primer Certamen de Sardanes cantades, organitzat per Ràdio Barcelona i el Casino L'Aliança del Poble Nou, obté el Premi per la sardana “*Rosa Bruna*” per a orfeó i cobla, sobre text de Mn. Joan Subirà.

El 1976 va obtenir el premi “Josep Coll i Ligora”, per la sardana “*Calonge, Bell Recer*”.

També el 1976, al Concurs Internacional de Música per a Cobla, organitzat en homenatge a Pau Casals, se li concedeix el Premi a la composició “*Glosa de l'antic Ball de Donzelles de Granollers*”.

Al mateix Concurs, se li dóna també un accèssit per la sardana “*La Colla Farigola*”. En el propi any 1976, el Conservatori Superior de Música de Barcelona incorpora als programes oficials d'exàmens de cinquè curs la composició “*Meditació*”, per a flauta o clarinet i piano.

El 1977 obté el Primer Premi en el IX Concurs Musical “*Sardanes a Lloret*” per la seva obra “*Ones plàcides a Lloret*”.

Al mateix any, en els Premis "Serra" i per votació popular, obté un accèssit per la sardana "A l'entorn de la Porxada".

El dissabte vinent, dia 13 de febrer d'aquest any 1982, anirà a recollir el Primer Premi a Ràdio Miramar, concedit a la sardana "Roser Pujades", dedicada a la científica i pedagoga, ja traspasada, del mateix nom. El tema està format per les quatre primeres notes del "Crec en un Déu", de Mn. Lluís Romeu.

Aquest home, creador de la sardana per a cobla reduïda —tible, tenora, fiscorn i contra baix—, un dels compositors de sardanes més revolucionaris i inconformistes —de qui Lluís Albert, en el llibre "La Sardana—El Fet Musical", parla en els termes més elogiosos —ha escrit, a més, un munt de sardanes revesses, de difícil execució i que potser per això no han estat massa divulgades. Són les següents:

"Joventut alegre", "Sota la parra", "Riallera", "Flors boscanes", "Conte de fades" (disc d'Or de la Sardana, número 3, per Cobla Barcelona), "Maria", "Rosella", "Vallès i Empordà", "Ofrena al Mestre", "Joaquim Serra", "La pubilleta de casa", "Un petó", "Camperola", "En Capu", "Costa Brava", "La Divina Sardana", "Joventut ideal", "Violeta" "La nostra dansa" (aquesta obra va ésser tocada al Refectori del Monestir de Montserrat, a la festa que l'Abat va oferir als compositors en la diada de Santa Cecília, "Tocs de festa" (Disc d'Or de la Sardana, número 2, per Cobla Barcelona, que només va agradar a uns quants entesos, i de la qual va dir Ros Marbà, en una conferència que va donar a un grup sardanista de Ripoll, que era la sardana més moderna que s'havia escrit mai i que constituïa una avançada musical extraordinària, que trencaria amb el costum imperant d'anar-se copiant els uns als altres i acabant fent sempre tots el mateix. Ros Marbà va fer imprimir-la i la va dirigir ell mateix a quatre veus mixtes:

"Sant Joan", "Abril gentil", "Pàsqua Florida", "Benvinguda Primavera", i "A la Font de l'Avencó".

Excepcionalment, perquè no és un gènere al qual s'hi senti inclinat, va voler demostrar que també, si volia, podia escriure música de jazz. I va fer la "suite" "Ambients exòtics", amb els seus quatre temps, "Dansa dels esperits", "Llegenda xinesa", "Swing a les Piràmides" i "Navegant pels mars del Sud". Naturalment, van agradar molt. Van formar part del repertori d'agrupacions jazzístiques, se'n va gravar un disc i, fins i tot, va servir per a fons musical del No-Do.

En els primers temps de la vida professional de Ruera, el mestre Lamotte de Grignon, que ja havia descobert els seus dots musicals, li va dir: "Vostè, a escriure música, que és lo seu". I ja hem vist que s'ho va prendre al peu de la lletra.

El —diguem-ne— capítol d'Homenatges, voldria començar-lo pel que no és ben bé un homenatge, però del que em sembla que val la pena fer esment.

El dia 6 de Maig del 1929, al cine Majèstic, es va celebrar un festival per a recollir diners per a ajudar les víctimes d'un paorós incendi, al qual va assistir el Mestre Morera, i en el que com és natural, hi era pel mig el mestre Ruera.

En un comentari publicat al diari de Barcelona "La Publicitat" sobre l'esmentat festival benèfic, deia —són paraules que copio— que l'apòstol capdavanter del fi benèfic del festival Pro-Gavarres era el mestre Ruera.

La coral "Amics de la Unió", el juliol del 1930, va organitzar un vermut homenatge per a celebrar el premi i l'extraordinari èxit assolit de públic i crítica pel mestre Ruera amb la seva sardana "La Verge Catalana", en el qual se li va fer ofrena d'un pergami, obra de l'arquitecte Marian Lassús.

El maig del 1936, l'Amador Garrell, que al final no va poder-hi ser, va organitzar al jardí

del Casino de Granollers un vermut homenatge —es veu que abans això dels sopars no s'estilava— amb l'assistència de les autoritats i prohoms de la ciutat, per a festejar el triomf de tres granollerins que començaven una carrera de triomfs: Cumella, Ruera i Serra. Per desgràcia, un ha passat ja a la història de l'art ben brillantment, però dels altres dos esperem que ompliran encara moltes pàgines, que enaltiran arreu del món el nom de la nostra ciutat.

Els alumnes del mestre Ruera, de l'Escola de Música, aprofitaren l'avinentesa per a oferir-li un pergamí en prova d'agraïment per la seva tasca pedagògica. S'acabà amb una audició de sardanes al Parc, en el transcurs de la qual s'interpretaren les més escollides del mestre Ruera.

L'abril del 1943, i organitzat pel "Club de Ritme", es va fer un festival-homenatge al mestre Ruera, en el cine Majèstic. A la segona part es va interpretar l'obra inèdita de Ruera "Concertante", per a piano i orquestra de corda; segons els entesos, obra de melodia inspiradíssima i de tècnica excel·lent.

També es va interpretar la famosa sardana "La Verge Catalana" per una orquestra de 50 professors, i al final se li oferí un pergamí.

A les Fires i Festes de l'Ascensió de l'any 1968, en un extraordinari concert organitzat per l'Escola de Música i la Secció Cultural de Joventuts Musicals, l'Orquestra "Ciutat de Barcelona" va estrenar al Pavelló Esportiu el primer Moviment —"Pastoral"— de l'obra del mestre Ruera, "Empúries", que malgrat que no s'havia assajat prou —el Sr. Ruera, amb la seva dèria perfeccionista, no la va tenir a punt fins a darrera hora— va fer fruit de debò a l'auditori, per la qualitat de la composició i per la magnífica direcció de Ros Marbà.

En nom de tota la població de Granollers, l'Ajuntament va acordar obsequiar-lo amb un pergamí en el que es feia palès el reconeixement dels granollerins al mestratge musical del Sr. Ruera.

Aquest mateix any, i també amb motiu de les Fires, el Patronat de Fires i Festes de l'Ascensió va decidir fer un disc de recordança. En una cara, el pasdoble del mestre Ayats "A la festa", i per l'altra cara, se li encomanà a Ruera que s'espavilés per a oferir, posat al dia, el "Ball de Donzelles", composició antiquíssima, d'autor desconegut, que al llarg dels anys havia anat degenerant per les moltes rectificacions i anotacions que se li havien anat introduïnt. Amb paciència franciscana, el Sr. Ruera va reduir la melodia al seu estat més pur, i va adaptar-la als instruments i gustos moderns, però, conservant la seva frescor primitiva.

Havien de fer la gravació els mestres locals, però, al final, va haver de fer-ho l'Orquestra "Florida", perquè els de casa no varen tenir-ho a punt en el seu dia.

A les Fires i Festes de l'Ascensió de l'any 1969, en el Festival Musical per a Cobles, celebrat al Pavelló Esportiu, actuaren les cobles "Ciutat de Barcelona", "Badalona" i la "Principal de La Bisbal". El plat fort del programa fou quan, a la tercera part, s'interpretà per les tres cobles, dirigides magistralment pel mestre Ruera, la seva original sardana "La competència". Copio paraules d'un crític, que en semblen molt expressives. Diu: "Allò no era una sardana corrent. Tothom va acollir els primers compassos amb un silenci impressionant i els aplaudiments al final foren ensordidors. Aquella música era maravellosa, arrabassadora, allò desvetllava els morts".

Però, el moment en què va ser més feliç el Sr. Ruera —ho endevino— és quan, al final del concert, junt amb el regidor Sr. Bertran, varen oferir una "porxada" al fill de Granollers i director de la Cobla "La Principal de La Bisbal", en Conrad Saló.

El 16 de Juliol del 1971, el ASME de Granollers, junt amb el de Barcelona, al saló "Dingo", organitzaren un sopar-homenatge al mestre Ruera, amb concert a càrrec del Quartet de Música de Cambra. A més del Ponent de Cultura de l'Ajuntament hi assistí la Junta de l'A-

grupació de Professors del Sindicat Musical, músics de Mataró i de Sabadell. Va ésser, podríem dir, un homenatge de professionals. Se li va lliurar un diploma acreditatiu d'haver estat nomenat Soci d'Honor de l'Associació de Músics Espanyols. El regidor de la ciutat anuncià que, per la festivitat de Santa Cecília, hi havia el projecte de fer-se-li un homenatge més popular, en el que hi participés tothom i que tindria com a motiu la imposició de la Medalla d'Argent de la Ciutat, que li havia estat concedida.

El 11 de desembre de 1971, en un concert celebrat al cinema Majèstic, la Cobla Municipal de Barcelona oferí en honor del mestre Ruera una audició de la seva composició "*Tríptic Laietà*".

A la mitja part, va tenir lloc l'homenatge oficial. El Secretari de l'Ajuntament de Granollers va llegir l'acord municipal en el qual se li comunicava la concessió de la Medalla d'Argent de la Ciutat, que tot seguit li fou imposada. Junt amb les felicitacions corresponents, va rebre gran quantitat d'obsequis d'entitats i Associacions culturals àdhuc de fora de la nostra ciutat.

I com a cloenda, una concentració de cantaires —"Amics de La Unió", "Orfeó Femení" i "Cor de Joventuts"—, una massa de 150 veus a set cordes, a més d'altres composicions populars harmonitzades pel mestre Ruera, dirigits pel propi mestre, varen brodar la seva obra "*Sant Joan*". Fou un veritable homenatge popular el que se li oferí. Cal remarcar que els cantaires de l'"Orfeó Femení" i del "Cor de Joventuts", després de tants anys d'inactivitat, varem assajar amb entusiasme malgrat les dificultats, ja que, particularment entre les cantaires femenines, hi havia mares i àvies de família, que no ho tenien gens fàcil.

El vuit de Novembre de 1972 fou convocada la premsa local, per a fer-li conèixer les normes per les quals es regiria el primer Concurs d'Interpretació de Música de Cambra "Josep M. Ruera" i que, organitzat per l'Ajuntament amb ajut d'entitats musicals, es preveia anar-lo celebrant cada dos anys. Malauradament, no ha tingut continuïtat.

Al Primer Concurs hi varen participar 10 conjunts musicals de gran vàlua, vinguts d'arreu d'Espanya i que varen interpretar música de sis segles. El concert que es va celebrar com a final va assolir un èxit total. Rumiant amb les despeses i les dificultats que representa el trasllat d'homes i instruments, cal creure que el prestigi del Premi Ruera es considerava molt important. I segur que ho era, perquè, encara ara, el Conjunt guanyador no oblida pas esmentar que va obtenir el Primer Premi del Concurs d'Interpretació de Música de Cambra "Josep M. Ruera".

Els canvis polítics, les dificultats econòmiques i d'altres ordres, els encariments de viatges i estades, poden ser prou importants per haver fet que el nostre Municipi s'hagi inhibit de continuar amb una tasca que l'honorava. Jo penso, però, que quan es treu una cosa bona s'ha de substituir amb una altra que la supleixi dignament; amb una mica d'imaginació i, certament, tocant de peus a terra, podria trobar-se quelcom viable perquè tots els granollerins, a través del nostre Ajuntament —que hauria d'ésser una mena de casa pairal de tots—, poguem honorar, com ell es mereix, el mestre Ruera.

Podria instituir una Beca d'estudis musicals important, amb el seu nom. Un Concurs d'obres inèdites, amb el compromís de gravar el disc guanyador, amb el nom de *Concurs Josep M^a. Ruera*. Un concert, anual o biennal, en el qual s'anés donant a conèixer la música del mestre Ruera...

Jo, d'imaginació no en tinc gaire, però, penso que els que ens manen sí que els toca tenir-ne, que per això tenen vocació de dirigents, i ben segur que si s'ho proposessin, trobarien de seguida el més adient.

Prop de 300 persones s'aplegaren el 27 de gener de 1973 al saló "Dingo", on, en el trans-

curs d'un sopar, hauria d'elegir-se d'entre cinc personatges importants i representatius de la nostra ciutat el "Granollerí de l'Any". Les bases del concurs estaven molt curosament estudiades pel nostre consistori i havien estat aprovades a la sessió de l'Ajuntament del dia 23-3 1972.

La feina de pre-selecció va resultar molt laboriosa, però, encertada. Els cinc seleccionats eren persones de mèrits evidents, i amb qualsevol d'elles hauria estat ben dignament representat el nostre poble. Eren Antoni Jonch, Josep M, Ruera, Antònia Roure, Josep M. Tresserra i Carles Vallbona.

Granollers, encara que oficialment ciutat, no deixa de ser un poble, i, a més, meridional. La gent, això del "Granollerí de l'Any" s'ho va prendre seriosament, i no sabem com hauria acabat la cosa si no s'hagués produït el miracle.

Reunit el Jurat, acordà proclamar "Granollerí de l'Any" JOSEP MARIA RUERA I PINART.

Tots sabem que els consensos i el posar-nos d'acord amb alguna cosa no és moneda d'ús corrent a casa nostra, però l'elecció del "Granollerí de l'Any" va ser compartida amb entusiasme per tothom, i ben sincerament, també, pels pre-seleccionats que no havien estat elegits. Naturalment, les felicitacions i les preguntes li varen ploure. Que sí, que estava molt content per l'elecció, perquè ell estimava molt Granollers, i això li semblava una prova d'amistat, que potser eixamplaria encara més el seu nombre d'amics. Que estava emocionat per l'estima que tothom li demostrava...

Un periodista, més original i amb un punt d'impertinència, li va dir: "I vostè, Sr. Ruera, a qui hauria elegit?" No s'ho va pensar ni un segon. "Jo, naturalment, a la senyoreta Antònia Roure, perquè per sobre de la Ciència i l'Art, hi ha la virtut".

Si hagués de resumir en poques línies què és el mestre Ruera, diria:

Que és, per damunt de tot, un home bo.

Que estima apassionadament la seva llarga família, i és correspost.

Que adora Granollers, ciutat —per ell— la millor del món, i que tota la ciutat l'estima.

Que és un treballador infatigable, un compositor inconformista, revolucionari, i que ha capgirat els conceptes de la sardana.

Que és investigador pacient i nat, compositor inspirat i de tècnica depurada.

I que, malgrat que sí, que li hem fet homenatges, jo no m'atreveria a dir que la seva gran obra de compositor ha estat totalment compresa.

Crec que no és solament l'Escola de Música, com deia Saurí, la que està amb deute amb el mestre Ruera, penso que ho estem tots.

I vull acabar amb paraules que no són meves.

El gran Mestre Lambert, deia de Ruera: "Es un compositor de delicada sensibilitat, força anímica, espiritualitat, generositat i elevació, i per damunt de tota la seva obra tindrà allò que la farà inconfusible: Personalitat".

I Gilbert Fontdevila, quan Ruera començava la seva gran carrera musical, va dir: "A la teva obscura vida hi brilla una flameta. No l'apaguis, ni permetis que ningú la faci desaparèixer. Aviva el foc fins a convertir-lo en una foguera". I el foc, Ruera el continua avivant...